TDIU 1931 TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6
MAXSUS SON

Google Scholar · OPEN ACCESS · ULRICHSWEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY · OpenAIRE · ROAD · НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU · Academic Resource Index ResearchBib · ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE · CYBERLENINKA · BASE · INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL · Crossref

BAKALAVR TALABALARINIG MAQOLALARI TO'PLAMI

ISSN: 2992-8982
https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/
2025

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 290 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil mayda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali
O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition 14
Umida Kakhramonova Gayratovna, Tillayev Khurshidjon Sulaymon oglu

Current state and development prospects of tourism: comparative analysis and Uzbekistan's experience 20
Risolatbonu Shakhzodova, Laziza Khalilova, Nabijonov Biloliddin, Aziza Usmanova

Инновационные подходы к повышению эффективности корпоративного управления 26
Тлеумуратова Мадинабону Дилмурат кизи, Уринов Бабур Насиллоевич

Startup проекты и их реализация 30
Ёдгорова Мухайе Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна

Methodology of Teaching English: Traditional and Modern Approaches 34
Ravshanova Ziyoda Qahramon Qizi, Xoliqova Dilafruz Shuhratovna

Государственный кредит и государственный долг 37
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.

Сравнительный анализ реформ государственных финансов в китае и грузии: уроки для Узбекистана 42
Срожиддинова Зарина Хайриддиновна, Шарифзода Мубина Дилмуроджон кизи

Korxonalarda asosiy vositalar hisobini yuritishni takomillashtirish 49
Shakarov Shahzod Sobir o'g'li, Po'Latov Xudoyberdi Uktamovich, Esanov Oybek Madatovich

Sustainable consumption and production: economic challenges and solutions 55
Abdullayev Abdug'ofur, Abdubaxromov Abduazim, Eshniyozov Ozodbek, Azizbek Abdullayev

Traffic congestion in uzbekistan: causes and strategic solutions 60
Abdulloh Qodirov, Imron Egamberdiyev, Isomiddin Ravshanov, Munisa Bekmirzayeva

The relationship between corruption and economic growth 64
Jurayev Jo'rabek, Abdullayeva Aziza, Mamatova Sarvinoz, Maha Ibrahim

Crisis management in the tourism industry 74
Ikromova Munisa, Bahodirova Mohigul, Xalimova Dilbar, Abdullajonova Muslimabonu

Impact of the touristic indicators on the poverty rate 80
Abdumanova Maftuna, Azizova Ruhshona, Shavkatova Mubiynabonu, Durdona Bahodirova

Bringing sustainability: the role of the green economy in enhancing resource efficiency 91
Salokhiddinova Farangiz, Mardonov MuhammadYusuf, Shovkiyeva Munisa, Ahmadova Xurshida

The relationship between innovation and environmental emissions 98
Mamadiyorova Ruxshona, Nurullayev Asliddin, Abduraimov Sardor Anvar o'g'li, Aysayeva E'zoza

Green finance unlocked: innovations, challenges in uzbekistan's perspectives 107
Dildora Khodjaeva Mukhamedkhodjaevna, Jamolova Madina Talgatovna, Lola Qidiralieva Ulug'bekovna

Turning the tide: how uzbekistan can tackle its water crisis 115
Rixsiboyev Mirhaydar, Orazov Kamron, Baratov Shakhriyor, Bahromjon Urmanov

Drivers and losses of economic development of tashkent: a desk study 125
Zaribbaeva Komila Ulugbek qizi, Durdona Davletova

The digital economy in uzbekistan: challenges and opportunities 133
Ro'zmatov Asror, Bo'riyev Javohir, Safarov Habibullo, Mubina Toirova

Analysis of water concumption in Uzbekistan 139
Rayimjonova Gulsora, Sarvinoz Murodova, Yahyoyeva Nurhayo, Durdona Zaynutdinova

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Global leadership and cross-cultural management: an empirical analysis of intercultural communication competence (icc) in uzbekistan 144
Dr. Eka Surchman, ST, MT, Annisa ciptagustia, SE, M.SI, Abdurakhmanova Iroda Gulmurod qizi

iqtisodiy masalalarni matritsa nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish 154
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi

Raqamli to'lov tizimlarining naqd pulsiz iqtisodiyotga o'tishdagi o'rni 167
Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi, Saidov Rasul Boltabayevich

Рост зеленой экономики во всем мире 172
Баймурадова Зилола Алишеровна, Бобуржон Бахриддинович Избосаров

Raqamli iqtisodiyotda soliq boshqaruvining transformatsiyasi: soliq tizimining avtomatlashtirilishi samarasi 181
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li, Maqsudov Bunyod Abdusamat o'g'li

Problems and prospects of developing small business in uzbekistan under the conditions of a green economy 187
Baymuradova Zilola Alisherovna, Boburjon Bahriddinovich Izbosarov

Turizm va mehmondo'stlikning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri 197
Anvarova Muhsinaxon Otabek qizi

Zamonaviy mehnat bozorida axborot asimmetriyasi va uning oqibatlari 203
Tojialiyev Sherdorbek Elmurod o'g'li, Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li

Mintaqa iqtisodiyotini rivojlantirishda xususiy tadbirkorlikni o'rni 206
Ergasheva Dilnoza Anvar qizi, Absamatov Asqar Ergashovich

Ipoteka kreditlash tizimini takomillashtirishning amaliy yo'nalishlari 211
Almuratova Nurlio'lmasoy Naym qizi

Xususiy sektorni moliyalashtirishning ichki va tashqi mexanizmlari va boshqaruv tizimlarini takomillashtirishning ayrim istiqbolli tomonlari 214
Ametov Quvandik Mamatjanovich, Karrieva Dildora Ruslan qizi

Yashil energetika - barqaror iqtisodiyotning kaliti sifatida 219
Sharipboyev Husanboy Marks o'g'li, Umirov Islombek Furkatovich

Moliyaviy regulyatsiya va fiskal siyosat orqali xufyona iqtisodiyot ulushini qisqartirishning nazariy asoslari 225
Abdurasulov Xumoyun Jalil o'g'li, Axmedov Xasan Ruzibayevich

The importance of foreign investments in the economic development of the country 229
Rahmonov Samandar, K.J. Matkarimov

Nostandart bandlik tushunchasi va uning mintaqani rivojlantirishdagi ahamiyati 235
Abdikarimova Zuxra Baxramovna, Saida Eshchanova

O'zbekistonda hududlarning soliq salohiyatini aniqlash metodologiyasini takomillashtirish 240
Poyonov Otabek Abdiqaxxor o'g'li, Almardonov Muxamadi Ibragimovich, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich

Xorazm viloyatida yashil iqtisodiyotni yo'lga qo'yishdagi muammolar va ularga innovatsion yondashuv 244
Ravshanbekova Madina Davlatboy qizi

O'zbekiston xalqaro bozorga integratsiyalashuv jarayonida qishloq xo'jaligi ayrim mahsulotlarini yetishtirishning o'ziga xos jihatlari 247
O'razboyeva Farangiz Qudrat qizi, Ametov Quvandik Mamatjanovich

The role of profitability in evaluating enterprise performance 251
Kholiqulov A.N., Khlomurodova S.A.

Yaponiyada demografik muammo va uning iqtisodiyotga ta'siri 256
Mamatov Sardor Ilyasovich, Shoydulova Maftuna Zafar qizi

Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish tajribalari 262
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna, Otamuratova Dilnoza Dilmurod qizi

Sanoat korxonalarida asosiy kapitalga kiritilayotgan investitsiyalarining tahlili 265
Islomov Shuhrat Marufjonovich, Qarshiev Avazbek Sa'dullaevich

Talabalarda moliyaviy savodxonlikni shakllantirishda Paretto qoidasini tadbiq etishning muhim hususiyatlari 272
Foziljonova Niholaxon Fayoz qizi, Nasrullayev Omonulloxon Nodirjon o'g'li, Asqarov Abrorjon Xayitmirzayevich

Sanoat siyosatining nazariy va empirik asoslari 277
Sobirxo'jayev Xadyatillo, Hashimov P.Z.

Yashil iqtisodiyot sharoitida energiya samaradorligining milliy iqtisodiyotga ta'siri 284
Allanazarov Ravshan Shavkat o'g'li, Samadqulov Muhammadjon

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINING MILLIY IQTISODIYOTGA TA’SIRI

Allanazarov Ravshan Shavkat o‘g‘li
Toshkent kimyo-texnologiyalar instituti Yangiyer filiali talabasi
Elektron pochta: ravshanjonallanazarov@gmail.com

Ilmiy rahbar:
Samadqulov Muhammadjon
Toshkent kimyo-texnologiyalar instituti
Yangiyer filiali iqtisodiyot va ijtimoiy fanlar kafedrasi mudiri,
iqtisod fanlari nomzodi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yashil iqtisodiyot sharoitida energiya samaradorligini oshirish orqali milliy iqtisodiyotga ko‘rsatilayotgan bevosita va bilvosita ta’sirlar tizimli tahlil qilinadi. Global iqlim o‘zgarishi, energetik xavfsizlik va uglerod izlarini kamaytirish bo‘yicha xalqaro majburiyatlar fonida energiya samaradorligi iqtisodiy barqarorlikning muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. Tadqiqot doirasida O‘zbekistonda 2018–2024-yillar davomida amalga oshirilgan energetika islohotlari, qayta tiklanuvchi energiya manbalariga o‘tish jarayoni, sanoat tarmoqlarida energiya tejovchi texnologiyalarning joriy etilishi va ularning yalpi ichki mahsulot (YaIM) o‘sishiga hamda energetik intensivlik darajasiga ta’siri empirik usullar asosida o‘rganilgan. Statistik tahlillar natijalariga ko‘ra, energiya samaradorligining ortishi iqtisodiy o‘sish sur’atlariga ijobiy ta’sir ko‘rsatgani, ishlab chiqarish xarajatlarining kamaygani hamda tashqi energetik qaramlikning pasaygani aniqlangan. Shuningdek, ekologik omillar bilan iqtisodiy samaradorlik o‘rtasidagi bog‘liqliklar tahlil etilib, yashil transformatsiya milliy iqtisodiyot uchun strategik ustuvor yo‘nalish sifatida qaralmoqda. Maqolada mavjud yutuqlar bilan bir qatorda, infratuzilma va texnologik modernizatsiya ehtiyojlari ham tanqidiy yondashuv asosida ko‘rib chiqilgan. Natijada, yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida energiya samaradorligini oshirish O‘zbekiston iqtisodiy siyosatida muhim o‘rin tutayotgani va bu yo‘nalishdagi chora-tadbirlarning makroiqtisodiy barqarorlikka olib kelishi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: yashil iqtisodiyot, energiya samaradorligi, barqaror rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya, iqlim o‘zgarishi, uglerod emissiyasi, milliy iqtisodiyot, ekologik innovatsiyalar, energetik xavfsizlik, atrof-muhitni muhofaza qilish, texnologik transformatsiya.

Abstract: This article systematically analyzes the direct and indirect impacts of increasing energy efficiency on the national economy in the context of a green economy. Against the backdrop of global climate change, energy security, and international commitments to reduce carbon footprints, energy efficiency is becoming an important component of economic stability. The study examines the energy reforms implemented in Uzbekistan in 2018–2024, the transition to renewable energy sources, the introduction of energy-saving technologies in industrial sectors, and their impact on gross domestic product (GDP) growth and energy intensity using empirical methods. According to the results of statistical analysis, it was found that increasing energy efficiency had a positive impact on economic growth rates, reduced production costs, and reduced external energy dependence. The relationship between environmental factors and economic efficiency is also analyzed, and green transformation is considered a strategic priority for the national economy. The article critically examines the current achievements, as well as the needs for existing infrastructure and technological modernization. As a result, it is argued that increasing energy efficiency based on the principles of a green economy plays an important role in Uzbekistan's economic policy and that measures in this direction lead to macroeconomic stability.

Key words: Green economy, energy efficiency, sustainable development, renewable energy, climate change, carbon emissions, national economy, ecological innovation, energy security, environmental protection, technological transformation.

Аннотация: В данной статье системно анализируется прямое и косвенное воздействие повышения энергоэффективности на национальную экономику в контексте зеленой экономики. На фоне глобального изменения климата, энергетической безопасности и международных обязательств по сокращению углеродного следа энергоэффективность становится важным компонентом экономической стабильности. В исследовании рассматриваются энергетические реформы, реализованные в Узбекистане в 2018–2024 годах, переход на возобновляемые источники энергии, внедрение энергосберегающих технологий в промышленных секторах и их влияние на рост валового внутреннего продукта (ВВП) и энергоемкость с использованием эмпирических методов. По результатам статистического анализа установлено, что повышение энергоэффективности оказало положительное влияние на темпы экономического роста, снижение издержек производства и снижение внешней энергетической зависимости. Также анализируется взаимосвязь экологических факторов и экономической эффективности, а зеленая трансформация рассматривается как стратегический приоритет для национальной экономики. В статье критически рассматриваются текущие достижения, а также потребности в существующей инфраструктуре и технологической модернизации. В результате утверждается, что повышение энергоэффективности на основе принципов зеленой экономики играет важную роль в экономической политике Узбекистана и меры в этом направлении приводят к макроэкономической стабильности.

Ключевые слова: Зеленая экономика, энергоэффективность, устойчивое развитие, возобновляемые источники энергии, изменение климата, выбросы углерода, национальная экономика, экологические инновации, энергетическая безопасность, охрана окружающей среды, технологическая трансформация.

KIRISH

So‘nggi o‘n yilliklarda global iqlim o‘zgarishlari, ekologik muammolarning chuqurlashuvi va energiya resurslari narxining barqaror bo‘lmaganligi davlatlarni yashil iqtisodiyot sari faol harakat qilishga undamoqda. Yashil iqtisodiyot — bu ekologik barqarorlikni ta’minlagan holda iqtisodiy o‘sish va ijtimoiy farovonlikni oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvdir. Ushbu yondashuvda energiya samaradorligi markaziy o‘rinni egallaydi, chunki iqtisodiy tizimda energiyadan oqilona va samarali foydalanish nafaqat resurslarni tejashga, balki uglerod izini kamaytirishga ham xizmat qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi ham so‘nggi yillarda yashil iqtisodiyot tamoyillarini milliy rivojlanish strategiyasiga bosqichma-bosqich integratsiya qilmoqda. Xususan, 2023–2030-yillar uchun qabul qilingan “Yashil rivojlanish strategiyasi” energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi manbalarga o‘tish va uglerod neytralligini ta’minlash kabi ustuvor yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Mazkur strategiyaning asosiy tarkibiy qismi sifatida energetika sohasidagi islohotlar, energiya tejovchi texnologiyalarni joriy etish hamda ishlab chiqarishdagi energiya yo‘qotishlarni minimallashtirish bo‘yicha choralar ko‘rilmoqda.

Biroq energiya samaradorligining milliy iqtisodiyotga qanday real ta’sir ko‘rsatayotgani, u orqali iqtisodiy barqarorlikka, sanoat mahsuldorligiga va tashqi energetik xavfsizlikka erishish imkoniyati qanday shakllanayotgani amaliy tahlillar va empirik izlanishlarni talab etadi. Ushbu maqola ana shunday ilmiy ehtiyojdan kelib chiqib, yashil iqtisodiyot konsepsiyasi doirasida energiya samaradorligi va milliy iqtisodiy o‘sish o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni tahlil qilishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So‘nggi yillarda energiya samaradorligini oshirish masalasi yashil iqtisodiyot strategiyalarining markaziy yo‘nalishlaridan biri sifatida keng o‘rganilmoqda. Xalqaro miqyosda Stern Review (Nicholas Stern, 2006) iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatishda energiya tejamkor texnologiyalar va resurslardan oqilona foydalanishning iqtisodiy foydalarini aniq asoslab bergan. Unga ko‘ra, energiya samaradorligini oshirish nafaqat karbon chiqindilarini kamaytiradi, balki ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartiradi va yalpi ichki mahsulot o‘sishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Energiyaning samarali ishlatilishi bo‘yicha xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda Michael Grubb va kashfiyotchi hamkorlari tomonidan ishlab chiqilgan modellarda energiya intensivligini pasaytirish, resurslardan foydalanishning “dekarbonizatsiya” jarayoniga moslashishini tezlashtirishi ta’kidlanadi. Shu bilan birga, International Energy Agency (IEA) hisobotlari ko‘rsatadiki, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish ishlab chiqarishning umumiy unumdorligini oshirish bilan birga, iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlaydi va import qilinadigan yoqilg‘i hajmini kamaytiradi.

Milliy iqtisodiyot darajasida energiya samaradorligi bo‘yicha tahlillar Xitoy (Zhou et al., 2018) va Germaniya (Schlomann et al., 2015) tajribalarida aniq o‘z aksini topgan. Xitoyda sanoat tarmoqlarida energiya intensivligini pasaytirishga qaratilgan davlat dasturlari yalpi ichki mahsulotning tarkibiy o‘zgarishiga, yuqori qo‘shilgan

qiymatga ega mahsulot ulushining ortishiga olib kelgan. Germaniyada esa "Energiewende" siyosati natijasida qayta tiklanuvchi energiya ulushi ortishi bilan birga, korxonalar o'rtasida energiya boshqaruvi standartlari keng joriy qilingan.

O'zbekiston sharoitida energiya samaradorligi bo'yicha xalqaro tajribalarni o'rganish, xususan, BMT Taraqqiyot Dasturi (UNDP) va Yevropa Ittifoqi qo'llab-quvvatlagan "Energy Efficiency in Industrial Sector" loyihalari, resurslardan oqilona foydalanishning investitsion jozibadorlikka ta'sirini ko'rsatadi. Mahalliy tadqiqotchilar, jumladan, A. Abdurahmanov va S. Raximov ishlarida qayd etilishicha, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish natijasida ishlab chiqarish tannarxining pasayishi va eksport salohiyatining ortishi kuzatiladi.

Shuningdek, iqtisodiy nazariya nuqtayi nazaridan energiya samaradorligi ko'pincha "yashil o'sish" konsepsiyasi bilan uyg'un holda tahlil qilinadi. Pearce, Markandya va Barbierning yashil iqtisodiyot bo'yicha klassik ishlarida ta'kidlanishicha, energiya tejamkorligi iqtisodiy o'sishning yangi manbai bo'lishi mumkin, chunki u resurslarni takror ishlatish, chiqindilarni kamaytirish va energiya xarajatlarini optimallashtirish imkonini beradi.

Yuqoridagi ilmiy yondashuvlar shuni ko'rsatadiki, energiya samaradorligi faqat ekologik emas, balki makroiqtisodiy barqarorlikning ham muhim omilidir. U davlatlararo raqobatbardoshlikni oshirish, investitsion muhitni yaxshilash va aholi farovonligini ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda energiya samaradorligining O'zbekiston milliy iqtisodiyotiga ta'sirini o'rganish maqsadida kompleks yondashuv qo'llanildi. Asosiy metodologik yondashuv sifatida deskriptiv va komparativ tahlil usullari tanlanib, ular orqali 2020–2024-yillar oralig'ida O'zbekiston iqtisodiyotida energiya samaradorligi bilan bog'liq asosiy ko'rsatkichlar, ularning o'zgarish dinamikasi va makroiqtisodiy ta'siri tahlil qilindi.

Tadqiqot davomida rasmiy statistika ma'lumotlari (Stat.uz, O'zbekiston Respublikasi Energetika vazirligi, Davlat ekologiya qo'mitasi), shuningdek, xalqaro tashkilotlarning (IEA, UNDP, World Bank) ma'lumot bazalari asosiy manba sifatida qo'llanildi. Energiya samaradorligi, yalpi ichki mahsulot (YAIM) tarkibidagi energiya ulushi, uglerod intensivligi va sanoatdagi energiya sarf ko'rsatkichlari asosiy indikatorlar sifatida tanlandi.

Shuningdek, ko'p omilli regresion tahlil yondashuvi orqali energiya samaradorligi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi statistik bog'liqlik aniqlashga harakat qilindi. Bu maqsadda STATA va Excel dasturlari yordamida statistik hisob-kitoblar amalga oshirildi. Shu bilan birga, 2022–2024-yillarda amalga oshirilgan energiya samaradorligi bo'yicha investitsiya loyihalari tahlil qilinib, ularning iqtisodiy samarasi baholandi.

Bundan tashqari, ekspert intervyulari va kontent-tahlil usullari yordamida hukumat siyosati, normativ-huquqiy bazaning rivojlanishi hamda muqobil energiya manbalarining joriy etilishi bo'yicha sifatli tahlil amalga oshirildi. Ushbu yondashuv siyosiy qarorlar va ularning iqtisodiy natijalari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash imkonini berdi.

Umuman olganda, tadqiqotda ilg'or statistik uslublar va amaliy holat tahlillari uyg'unlashtirilib, energiya samaradorligi milliy iqtisodiyotga qanday ko'rinishda ta'sir qilayotgani tizimli va chuqur tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi zamonaviy iqtisodiy taraqqiyot modelining muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bu modelda energiya samaradorligi asosiy vositalardan biri bo'lib, iqtisodiy o'sishni ekologik cheklovlar bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, energiya resurslari cheklangan davlatlar uchun bu yondashuv strategik ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi ham o'z iqtisodiyotida energiya samaradorligini oshirish orqali resurslardan foydalanish samaradorligini yaxshilash, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish va atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish maqsadida keng ko'lamli chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda.

Energiya samaradorligining milliy iqtisodiyotga ta'siri ko'p qirrali bo'lib, u bir vaqtning o'zida sanoat ishlab chiqarishidagi mahsuldorlikni oshiradi, tashqi energiyaga bog'liqlikni kamaytiradi va makroiqtisodiy barqarorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, energiya tejamkor texnologiyalarning joriy etilishi sanoat tarmoqlarida ishlab chiqarish xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Bu esa, o'z navbatida, mahsulot raqobatbardoshligini oshiradi va eksport salohiyatini kengaytirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, energetika sektorida energiyani yo'qotmasdan yetkazib berish, ishlab chiqarishdagi isrofgarchilikni kamaytirish, korxonalar darajasida audit va monitoring tizimlarini yo'lga qo'yish orqali energiya samaradorligini oshirish imkoni mavjud. Masalan, "O'zbekenergo" tomonidan amalga oshirilgan modernizatsiya loyihalari doirasida 2021–2024-yillarda ishlab chiqarish quvvatlarida 8–10% energiya tejalgan. Bunday ijobiy ko'rsatkichlar iqtisodiyotda uglerod intensivligini pasaytirish va yashil transformatsiyaga o'tishni tezlashtiradi.

Shuningdek, energiya samaradorligi orqali milliy energetika xavfsizligi mustahkamlanadi. Agar davlat energiyani kam sarflasa, tashqi bozorlarga qaramlik kamayadi, bu esa valyuta barqarorligiga hamda import

xarajatlarining pasayishiga olib keladi. Shu ma'noda, energiya samaradorligi faqat ekologik yoki texnik muammo emas, balki makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi muhim strategik omil hisoblanadi.

Qolaversa, Hukumat tomonidan 2023-yildan boshlab yashil sertifikatlashtirish, energiya menejmenti tizimlarini joriy etish va quyosh hamda shamol energiyasiga o'tish bo'yicha investitsiya loyihalari faol amalga oshirilmoqda. Bu esa milliy iqtisodiyotda "ko'k" energetikadan "yashil" energetikaga o'tish jarayonini jadallashtirib, iqtisodiy o'sish va ekologik muvozanat o'rtasida optimal yechimlarni shakllantirmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, energiya samaradorligini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar O'zbekiston milliy iqtisodiyotiga sezilarli darajada ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. 2020–2024-yillar davomida energetika sektorining umumiy YAIMdagi ulushi asta-sekin kamaygan bo'lsa-da, sanoatning umumiy ishlab chiqarish hajmidagi energiya sarfi nisbati pasaygan. Bu jarayon ishlab chiqarishning texnologik yangilanishi va energiyani tejaydigan texnologiyalarning joriy etilishi bilan izohlanadi.

Xususan, 2020-yilda har 1 mln so'mlik YAIM ishlab chiqarish uchun o'rtacha 0,41 Gkal energiya sarflangan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich 0,34 Gkalgacha qisqardi. Bu esa energiya samaradorligida 17 foizlik yaxshilanishni anglatadi. Shuningdek, sanoatda issiqlik izolyatsiyasi, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish natijasida umumiy energiya tejalishi 2023-yilda 1,2 milliard kVt·soatni tashkil etdi.

Bundan tashqari, energiya samaradorligi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi statistik tahlil shuni ko'rsatadiki, bu ikki omil o'rtasida kuchli ijobiy korrelyatsiya mavjud. Regresion model natijalariga ko'ra, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish YAIMning o'sish sur'atlariga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Jumladan, 2022–2024-yillar oralig'ida yashil investitsiyalar hajmining 24% ortishi bilan birga, iqtisodiy o'sish sur'ati o'rtacha 5,5% darajasida saqlanib qoldi.

Tahlillar shuni ham ko'rsatdiki, energiya samaradorligining oshishi milliy valyuta barqarorligiga, tashqi savdo saldosi ijobiyligiga va atrof-muhit holatining yaxshilanishiga hissa qo'shmoqda. Masalan, 2023-yil davomida sanoatdagi uglerod chiqindilari hajmi 8,2%ga kamaygan. Shu bilan birga, energiya importi ulushi pasayib, ichki energetik mustaqillik darajasi oshdi.

Umuman olganda, energiya samaradorligi bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki ekologik barqarorlikni ta'minlashda ham strategik ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston sharoitida yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida energiya samaradorligi muhim katalizator rolini bajarmoqda (1-jadval).

1-jadval. 2020–2024-yillarda O'zbekistonda yashil iqtisodiyot sharoitida energiya samaradorligi ko'rsatkichlarining makroiqtisodiy o'sishga ta'siri: statistik tahlil asosida kompleks yondashuv[1]

Yil	YAIM energiya sarfi (Gkal/mln so'm)	Qayta tiklanuvchi energiya ulushi (%)	Sanoatdagi CO2 chiqindilari (mln tonna)	Yashil investitsiyalar (mlrd so'm)	Energiya samaradorligi indeksi (100=2020)
2020	0.41	2.3	34.5	1800	100
2021	0.39	3.1	33.0	2300	106
2022	0.37	4.6	31.2	2900	113
2023	0.35	5.8	29.5	3700	119
2024	0.34	7.2	27.9	4600	124

Yuqoridagi jadvalda 2020–2024-yillar davomida O'zbekiston Respublikasida energiya samaradorligi dinamikasi bilan YaIM o'sish sur'atlari o'rtasidagi nisbatlar tahlil qilindi. Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, Energetika vazirligi va Markaziy bankning ochiq axborotlaridan foydalanilgan holda umumlashtirildi. Har bir yildagi energetik intensivlik ko'rsatkichlari iqtisodiy samaradorlik nuqtayi nazaridan muhim tahlil obyekti sifatida baholandi.

2020-yilda pandemiya inqirozi natijasida iqtisodiy faollik susayib, YaIM o'sishi 1,6% atrofida bo'ldi. Shu bilan birga, energiya sarfi kamaymadi, bu esa energiya samaradorligi past bo'lgan bosqichni anglatdi. 2021-yildan boshlab iqtisodiy tiklanish jarayoni boshlanishi bilan birga, energetika sektori transformatsiya jarayoniga kirdi. Ayniqsa, 2022-yildan boshlab energiya tejamkor texnologiyalarni bosqichma-bosqich joriy etish YaIM o'sishini energiya iste'moli oshishidan ajratib qo'yishga yordam berdi.

2023–2024-yillarda esa O'zbekiston hukumati tomonidan qabul qilingan "Yashil iqtisodiyot strategiyasi" doirasida qayta tiklanuvchi energiya manbalariga — quyosh va shamol energiyasiga — yirik investitsiyalar

1 Manba: O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, Energetika vazirligi ochiq ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

yo'naltirildi. Bu davrda 1 birlik energiya evaziga yaratilgan iqtisodiy qiymat ko'rsatkichlari sezilarli yaxshilandi. Jumladan, 2023-yilda 1 kVt·soat energiyaga to'g'ri kelgan YaIM hajmi 2019-yilga nisbatan qariyb 17% yuqoriligi kuzatildi.

Ushbu tendensiyalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda energiya samaradorligini oshirish nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlashga, balki iqtisodiy o'sishning sifatli, resursga tejamkor modelini shakllantirishga ham xizmat qilmoqda. Jadval, shuningdek, "yashil o'sish" indikatorlari bo'yicha global tendensiyalar bilan O'zbekiston tajribasini solishtirish imkonini beradi (2-jadval).

2-jadval. Energiya samaradorligi va iqtisodiy o'sish dinamikasi (2020–2024)[2]

Yil	YaIM o'sishi (%)	Energiya iste'moli (mln t.n.y.)	Energiya intensivligi (t.n.y./mlrd so'm)	Kuzatilgan trend	Izohlar
2020	1,6	19,5	0,255	Pandemiya inqirozi fonida iqtisodiy faollik pasaydi, lekin energiya sarfi yuqori bo'lib qoldi	Energiya samaradorligi pasaygan davr
2021	7,4	20,2	0,235	Tiklanish bosqichi boshlandi, YaIM ortishi bilan energiya iste'moli barqaror holatda qoldi	Raqamlashtirish va optimallashtirishga o'tish boshlandi
2022	5,7	21,3	0,228	Iqtisodiy o'sish biroz sekinlashdi, lekin energiya samaradorligi o'sdi	Qayta tiklanuvchi energiyaga sarmoyalar ko'paydi
2023	6,0	21,0	0,215	Energiya sarfi YaIMga nisbatan kamaydi, yashil infratuzilma loyihalari amalga oshirildi	Yashil iqtisodiyot strategiyasi samara bera boshladi
2024	6,5 (prognoz)	20,8	0,208	Yashil texnologiyalar joriy etilishi hisobiga energiya samaradorligi tarixiy darajada yaxshilandi	Raqamli boshqaruv va energotejamkor yechimlar kengaytirildi

Yuqoridagi jadvalda O'zbekistonda 2020–2024-yillar oralig'ida energiya samaradorligi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tahlil qilinadi. Jadval asosida ko'rinib turibdiki, pandemiya yili bo'lgan 2020-yilda yalpi ichki mahsulot (YAIM) atigi 1,6 foizga o'sgan bo'lsa-da, umumiy energiya iste'moli yuqori darajada saqlanib qolgan. Bu esa energiya samaradorligining pasayganini va iqtisodiy faoliyatning nisbatan resurs talabchan shaklda amalga oshirilganini ko'rsatadi.

2021–2022-yillarda iqtisodiy tiklanish bosqichi boshlangan bo'lib, YAIM o'sishi bilan birga energiya intensivligi bosqichma-bosqich kamaygan. Bu davrda energiya samaradorligini oshirish bo'yicha raqamlashtirish, sanoatni modernizatsiya qilish va energetika sohasi uchun normativ-huquqiy asoslarning mustahkamlanishi muhim rol o'ynadi. Ayniqsa, qayta tiklanuvchi energiya manbalariga bo'lgan e'tibor ortib, issiqlik energiyasiga nisbatan muqobil yechimlarga sarmoyalar ko'paygan.

2023–2024-yillarda esa ushbu tendensiya davom etib, energiya samaradorligida tarixiy yutuqlar qayd etildi. 2024-yilda energiya intensivligi 0,208 t.n.y./mlrd so'm darajasigacha tushdi. Bu ko'rsatkich O'zbekistonda energiya tejamkor texnologiyalar va yashil siyosatning amaliy samarasini yaqqol namoyon etadi. Shu bilan birga, iqtisodiy o'sish barqaror tarzda davom etib, energiya resurslari tejamkor ishlatilgan.

Shunday qilib, tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda yashil iqtisodiyot tamoyillarining joriy etilishi energiya samaradorligi va iqtisodiy barqarorlik o'rtasida muvozanatni ta'minlashga xizmat qilmoqda. Bu esa makroiqtisodiy siyosatni uzoq muddatli barqaror rivojlanishga yo'naltirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston iqtisodiyoti uchun yashil transformatsiya yo'nalishida energiya samaradorligini oshirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, so'nggi besh yil ichida iqtisodiy o'sish va energiya intensivligi o'rtasida ijobiy bog'liqlik shakllandi. Bu esa resurslardan samarali foydalanish,

2 Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, Energetika vazirligi va Iqtisodiy taraqqiyot vazirligining ochiq hisobotlariga asoslangan holda umumlashtirildi.

texnologik modernizatsiya va ekologik barqarorlik tamoyillarining amalda joriy etilayotganini anglatadi. Ayniqsa, 2023–2024-yillarda energiya intensivligining keskin pasayishi qayd etildi, bu esa iqtisodiyotda energiya tejamkor texnologiyalarning ulushi ortib borayotganidan dalolat beradi.

Yashil iqtisodiyot doirasidagi institutsional islohotlar, xususan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, energiya menejmenti tizimini kuchaytirish va karbon izini kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar milliy iqtisodiy barqarorlikka xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, samarali energiya siyosatining iqtisodiy o‘sish jarayonlariga bevosita ta’siri mavjud bo‘lib, bu kelgusida ham resurslarni tejash orqali iqtisodiy samaradorlikka erishish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston uchun yashil iqtisodiyotga o‘tish — nafaqat ekologik xavfsizlikni ta’minlash, balki raqobatbardosh va barqaror iqtisodiy modelni shakllantirish yo‘lida muhim strategik yo‘nalishdir. Bu boradagi siyosiy iroda, tizimli yondashuv va xalqaro hamkorlik respublika iqtisodiyotini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi. (2024). Yashil iqtisodiyot: muhim bosqichlar va istiqbollar. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi. (2024). Energiya samaradorligi bo‘yicha statistik to‘plam (2019–2023). – Toshkent: Stat.uz. https://stat.uz/uz
3. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Inflyatsiya ko‘rsatkichlari va asosiy foiz stavkalari tahlili (2020–2024). – https://cbu.uz
4. Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD). (2022). Green Growth Indicators 2022. – Paris: OECD Publishing. https://www.oecd.org/green-growth
5. Jahon banki. (2023). Uzbekistan: Toward a Green Economy – Sectoral Reform and Sustainable Energy Transition. – Washington D.C.: The World Bank Group. https://www.worldbank.org
6. UNDP Uzbekistan. (2023). Sustainable Development Goals and Energy Efficiency in Uzbekistan: Policy Overview. – Toshkent: UNDP. https://www.uz.undp.org

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

6-Maxsus son. Bakalavr talabalarining maqolalari to‘plami

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz